

BALOG IVÁN

Bibó recepciója, mint a rendszerváltás előmozdítója – és akadályozója

Előadásomban a Bibó István Emlékbizottság (BIEB) által szervezett 1989-es Bibó-konferencia példáján igyekszem bemutatni, hogy Bibó recepciója előmozdította kommunista rendszer megdöntését, de egyúttal a pozsgaysta erők számára is szolgáltatott muníciót, amelyek meg akarták akadályozni a piacgazdaság és a parlamenti demokrácia teljes körű kiépítését. Ez összekapcsolódott Bibó rehabilitációjával, amely tisztázni kívánta őt ama vád alól, amellyel a Kádár-rendszer bebörtönözték: hogy restaurálni akarja a tőkés rendet. Vegyük észre, hogy paradox módon éppen ez a rehabilitációs diskurzus tolmácsolja hitelesen Bibó felfogását. Bibó István ugyanis 1956-ban is szocialista volt, aki ellenezte a nagy magántulajdonon alapuló kapitalizmus visszaállítását, és nem engedte volna indulni a választásokon azokat a pártokat, amelyek ezt tűzik ki célul. Az e körül kialakult vita képezte a fő törésvonalat a BIEB-konferencián, amely az akkor még csak alakulóban levő pártoknak jó lehetőséget biztosított a bemutatkozásra, önmaguk pozicionálására.